

Oslo Høyres Årsmøte lørdag 25. januar 1986

Selvom Oslo Høyre ser det som hovedoppgaven på dette årsmøte å trekke opp strategien for arbeidet fremover - både politisk og organisatorisk - må det være meg tillatt å begynne med å gjenta en hjertelig takk til alle Oslo Høyres tillitsvalgte og andre medarbeidere for en aktiv og godt gjennomført valgkamp. Og denne gang fikk heldigvis innsatsen sin rettmessige belønning: Høyre i Oslo kunne notere et av sine aller beste valgresultater gjennom tidene. Og det fremragende resultat i Oslo gav også et meget verdifullt - ja, avgjørende - bidrag til at det fortsatt ble et borgerlig flertall på Stortinget.

Samtidig er det en stor glede å kunne konstatere at Oslo Høyre såvisst ikke har latt det gode valgresultatet bli en sovepute. I politikken er det jo i særlig høy grad slik at en seier ikke vinnes en gang for alle. Det kreves stadig innsats og engasjement både for å holde skansene og for å vinne nye. Jeg har et sterkt inntrykk av at hele organisasjonen allerede er i full gang med å legge et solid grunnlag for ny fremgang ved senere korsveier.

Eftersom dette er min første anledning til å avlegge rapport til det øverste partiorgan i min valgkrets om den første sesjon i det nye Storting, vil jeg også gjerne få si noen få ord om det angivelige parlamentariske "kaos" etter valget. Sjelden har jeg sett så misvisende kommentarer som de som Arbeiderpartiet har kommet med til disse begivenheter:

Trontaledebatten viste at ikke noe parti ønsket regjeringsskifte. Litt spøkefullt kunne vi slå fast at aldri før har så mange stortingsrepresentanter ikke ønsket et regjeringsskifte. Men likevel gikk Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og SV sammen om å skape flertall mot Regjeringen på en lang rekke utgiftsposter. Dette kalte Arbeiderpartiets leder for "galehus", og ga Regjeringen ansvaret for det hun selv mer enn noen andre stelte til, nemlig stadige flertall mot en regjering som hun selv ikke ville avløse.

Resultatet av disse fellesopptredener mellom Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og SV ble en sum av foreløpige budsjettvedtak hvis umulighet alle erkjente. Og så ble det opp til Regjeringen å fremme forslag om å gjøre om en rekke av de foreløpige vedtak som var fattet. Arbeiderpartiets var selv enig i at foreløpige stortingsvedtak måtte gjøres om, men likevel prøvet det å spre inntrykk av at det var uttrykk for ringeakt for Stortinget når Regjeringen satte full kraft inn på å få et mer ansvarlig budsjett. Uenigheten gjaldt hvilke foreløpige vedtak som

skulle gjøres om. Men det var i virkeligheten bred enighet om at noe måtte gjøres for å omarbeide resultatene av stortingets tidligere avstemninger - i samsvar med regler som Stortinget selv har gitt. Arbeiderpartiet ville øke skatter og underskudd, Regjeringen ville begrense utgiftsstigningen.

Hvis man i det hele tatt kan snakke om noe i retning av "kaos", må man altså slå fast at Arbeiderpartiet medvirket aktivt til å skape problemene, mens Regjeringen, og i høy grad Høyres parlamentariske leder, gjorde alt som stod i vår makt for å skape et ordnet resultat.

Vi bør imidlertid ikke glemme at budsjettbehandlingen ikke bare var preget av konfrontasjoner. Det er grunn til å merke seg at vi fikk brede kompromisser i så viktige enkeltsaker som pensjonssaken og Lotto-saken, etterat partiene hadde vist betydelig kompromissvilje. Etter en lang og vanskelig forhandlingsprosess fikk vi til slutt også forliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet om de endelige budsjettvedtak. Utgiftsstigningen ble sterkere enn den burde, men meget mindre enn den ville ha blitt hvis ikke vi hadde stått så sterkt mot strømmen av populære krav.

Det voldsomme fallet i oljeprisene har på en dramatisk måte understreket riktigheten av Høyres stadig kamp for å begrense stigningen i de offentlige utgifter, og dermed begrense Norges avhengighet av oljeinntektene. Det har vært en stor belastning å måtte kjempe så å si hver eneste dag mot stadig press fra partier, mektige organisasjoner og andre pressgrupper for enda raskere vekst i offentlige utgifter, og si nei til naturlige ønsker om store og små kostnadskrevende reformer. I en tid hvor oljepengene fløt rikelig inn, var det ikke lett å vinne forståelse for nødvendigheten av moderasjon.

Vi varslet at store overskudd for Norge raskt kunne snu til store underskudd, men Arbeiderpartiet og SV kjørte hele sin valgkamp hensynsløst på den enkle forestilling at "det er penger nok". Arbeiderpartiet og SV - og flere med dem - har presset og presset - og presset - for å tvinge frem stadig raskere og sterkere bruk av oljepengene.

La meg bare minne om et eksempel. I et stort foredrag 5. september tok Gro Harlem Brundtland opp finansministerens uttalelser kort før om risikoen for svikt i oljeinntektene. Derefter sa hun ordrett følgende, som ble gjengitt i radioen neste morgen:

"Han trodde dette skulle bety at vi skulle trekke tilbake vår velgergaranti. Han stilte det spørsmålet, men vi kjenner lusa på gangen".

Gro Harlem Brundtland kalte altså landets finansminister en lus fordi han advarte mot for sterk bruk av oljeinntekter, og fordi han varslet at oljeinntektene kunne svikte. Og hun fortsatte med å gjenta enda en gang at Arbeiderpartiet ville bruke det hun kalte "den handlefrihet oljeinntektene gir" til å tredoble veksten i helsevesenet og eldreomsorg. Og som kjent ville Arbeiderpartiet samtidig la olje-milliardene rulle friskt til nær sagt alle andre formål også, med garanti for fire år fremover, under henvisning til de store oljeinntektene uten tanke på risikoen.

Idag kan vel alle se hvor hemningsløst uansvarlig Arbeiderpartiets løftepolitikk i virkeligheten var. Men det det gjenstår å se om Arbeiderpartiets ledere vil erkjenne og ta konsekvensene av at grunnlaget for deres overbudspolitik er rast sammen. De finner vel en utvei til å gi Regjeringen ansvaret for det også.

I februar 1985 var oljeprisen 265 kr. pr fat. Torsdag var den nede i omtrent halvparten, målt i kroner.

I 1985 mottok staten 46,7 mrd kroner i skatter og avgifter fra oljevirkksomheten. Hvis de prisene og den dollarkursen som ble notert torsdag, skulle holde seg, vil statens inntekter gå ned til tredjeparten. Risikoen for enda lavere inntekter er til stede, men selvfølgelig også mulighetene for vesentlig bedre resultater. Men alle burde forslå at det voldsomme oljeprisfallet - med inntektsnedgang på flere titalls milliarder kroner - og

den store usikkerheten, betyr at krav om høyere velstand nå kan føre landet ut i et økonomisk uføre til ubotelig skade for oss alle.

Fordi Regjeringen har tatt den store politiske belastningen ved å bremse kravene om å bruke enda mer av oljeinntektene, har Norge midler til å stå mot svikten i oljeinntektene i noen tid. Men det ville rett og slett være uansvarlig å satse på at prisene vil stige igjen så raskt og så meget at vi kan drive på som om ingen ting var hendt.

Vi må ta rev i seilene. Inntektsoppgjørene til våren blir den første store prøven: Vil organisasjonene presse gjennom krav som betyr at det norske folk skal reise mot avgrunnen på første klasse, eller skal vi alle gå sammen om å hindre en krise og bevare et velferdssamfunn, innenfor rammen av det vi har råd til?

Svaret burde være klart. Nå bør alle - politikere og organisasjoner - sette kostnadskrevende kjepphester på stallen. La oss samarbeide om å sette tæring etter næring, og styrke andre deler av landets økonomi slik at vi kan leve trygt videre på tross av de påkjenninger tapte oljeinntekter påfører oss alle.